

УДК 342.537

DOI: <https://doi.org/10.31359/1993-0941-2025-49-132>

І. С. Щебетун, к.ю.н., доцент, доцент кафедри конституційного, міжнародного і кримінального права Донецького національного університету імені Василя Стуса

ORCID ID:0000-0001-9749-7559

ПАРЛАМЕНТСЬКІ СЛУХАННЯ В СИСТЕМІ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ФОРМ ДІЯЛЬНОСТІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

***Анотація.** У статті досліджуються питання стосовно парламентських слухань, що обумовлено проблемою залучення населення до участі у законотворчому процесі для забезпечення його ефективності та демократичної легітимності. Участь громадян є необхідною умовою відкритості та прозорості державної влади та нагальною потребою, яка безпосередньо впливає на розвиток як держави, так і суспільства.*

Проаналізовано правові засади організації та проведення парламентських слухань, визначено їх сутність та особливості. Запропоновано визначення парламентських слухань як форми роботи парламенту, яка полягає в організованому обговоренні питань, що мають важливе державне значення, із залученням депутатів, експертів, посадових осіб та представників громадськості, що дозволяє не лише глибоко вивчити проблему, а й виробити рекомендації.

Представлено та обґрунтовано пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання функціонування парламентських слухань.

***Ключові слова:** Конституція; організаційні форми діяльності Верховної Ради України; парламент; сесія; комітети; засідання депутатських груп і фракцій, Погоджувальної ради, підкомісій, робочих груп, тимчасових слідчих і спеціальних комісій; персональна робота Голови Верховної Ради України, його заступників, голів комітетів; парламентські та комітетські слухання; індивідуальна робота народних депутатів у парламенті та виборчих округах.*

Вступ. Удосконалення та розвиток органів законодавчої влади на сучасному етапі відбувається під впливом низки факторів, серед яких можна виділити підвищення ролі законотворчого процесу з метою створення ефективної правової системи держави, удосконалення принципів взаємодії органів державної влади різних гілок та рівнів, вибудовування політико-правового діалогу з різними суб'єктами влади та інститутами громадянського суспільства, підвищення якості та ефективності самих організаційно-правових форм діяльності законодавчого (представницького) органу державної влади.

Тому діяльність законодавчого органу у державі має бути не лише чітко регламентована, а й ефективно організована, тобто необхідне нормативно-правове регулювання всіх можливих форм цієї діяльності для прийняття якісних законів та створення чіткої системи законодавства.

Організаційні форми діяльності законодавчих (представницьких) органів державної влади займають важливе місце у характеристиці роботи цих органів. Вони підпорядковані здійсненню законодавчими органами їхніх завдань, функцій та повноважень.

До однієї з найбільш поширених форм взаємодії влади та громадян, які є важливим інституційним чинником відкритості законодавчого органу та способом впливу громадськості на діяльність органів публічної влади, є парламентські слухання.

Актуальність дослідження питання щодо парламентських слухань обумовлюється проблемою залучення населення до участі у законотворчому процесі для забезпечення його ефективності та демократичної легітимності. Участь громадян є необхідною умовою відкритості та прозорості державної влади та на-

гальною потребою, яка безпосередньо впливає на розвиток як держави, так і суспільства. Тільки забезпечивши реальний взаємозв'язок із виборцями, сучасний парламент може зберегти свою значущість та легітимність існування.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Окремі аспекти організації роботи Верховної Ради України, зокрема, організації та проведення парламентських слухань, розглядалися такими вченими як Ю. Барабаш, О. Берназюк, В. Копиленко, Є. Красняков, С. Кузнецова, І. Куян, З. Погорелова, І. Словська, О. Совгира та іншими. Разом із тим, слід зауважити, що більшість досліджень із цієї проблематики стосується характеристики та аналізу проведення парламентських слухань з певних питань суспільно-політичного життя і, як свідчить аналіз вітчизняних наукових публікацій, у цілому парламентські слухання дослідженні досить фрагментарно.

Зважаючи на це, **мета статті** полягає у визначенні правової основи, сутності та особливостей, а також обґрунтуванні пріоритетних напрямків удосконалення правового регулювання організації та проведення парламентських слухань.

Виклад основного матеріалу. Визначення та закріплення організаційних форм роботи Верховної Ради України необхідні, щоб у кожний конкретний період діяльності парламенту зосередити увагу законодавчого (представницького) органу на головному, не випускаючи з виду всього обсягу завдань, що стоять перед ним; забезпечити розумне поєднання колегіальності у вирішенні питань, що належать до повноважень органу в цілому, з індивідуальною діяльністю кожної його ланки, кожного елемента, включеного до цього процесу.

Система організаційно-правових форм повинна охоплювати весь спектр необхідних дій, спрямованих на реалізацію завдань та функцій парламенту. Усі організаційно-правові форми мають бути органічно взаємопов'язані, доповнювати одна одну, представляючи єдиний, узгоджений механізм організаційної роботи. Зникнення з цього механізму однієї з ланок (однієї організаційно-правової форми) здатне призвести до збою ефективного функціонування законодавчого (представницького) органу в цілому.

При визначенні поняття організаційної форми слід виходити з того, що робота у законодавчому органі виконується як депутатами індивідуально чи спільно, так і з залученням інших суб'єктів. Кожна організаційна форма відрізняється відносною самостійністю та відокремленістю, одночасно виступаючи елементом спільної організації діяльності законодавчого (представницького) органу. Стійкість і стабільність організаційних форм діяльності досягається шляхом їх закріплення в нормах права, тим самим вони набувають статусу організаційно-правових форм діяльності законодавчого (представницького) органу.

Основним змістом, яким наповнюється кожна організаційно-правова форма діяльності законодавчого (представницького) органу державної влади, є, зазвичай, представництво і законотворча діяльність, тобто вираження волі та інтересів, що представлені через діяльність його законних представників.

«Організаційні форми роботи Верховної Ради України – це передбачені Конституцією України, Регламентом Верховної Ради України та іншими нормативно-правовими актами способи організації роботи парламенту України, його органів, народних депутатів України і посадових осіб з метою здійснення ними своїх функцій і повноважень протягом встановленого часу» [15, с. 195].

Організаційні форми роботи Верховної Ради України можна умовно поділити на основні та допоміжні. «У межах основних організаційних форм здійснюється безпосереднє вироблення і прийняття рішень, а допоміжні являють собою способи інформаційного обміну між парламентом та іншими особами та організаціями» [7, с. 87]. Іншими словами, основні форми роботи парламенту покликані забезпечити реалізацію компетенції парламенту, а допоміжні – забезпечити парламент повною і реальною інформацією, необхідною для прийняття обґрунтованих, зважених рішень, а також довести зміст прийнятих рішень до відома громадськості.

Основними організаційними формами діяльності Верховної Ради України слід вважати: сесії; засідання депутатських груп і фракцій, Погоджувальної ради, комітетів, підкомісій і робочих груп, тимчасових слідчих і спеціальних комісій; пер-

сональну роботу Голови Верховної Ради України, його заступників, голів комітетів; парламентські та комітетські слухання; індивідуальну роботу народних депутатів у парламенті та виборчих округах.

До спеціальних (допоміжних) організаційних форм діяльності парламенту можна віднести: особистий прийом громадян і посадових осіб; роботу з заявами, скаргами і зверненнями громадян; проведення прес-конференцій та інтерв'ю; організаційні форми діяльності, пов'язані з участю в міжпарламентських заходах; участь народних депутатів України в наукових, міжпарламентських щорічних та спеціалізованих конференціях і зустрічах; закордонні візити делегацій депутатів і парламентського керівництва та ін.

Відповідно до п. 33 ст. 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить здійснення парламентського контролю у межах, визначених Основним Законом [5].

У науковій юридичній літературі мало зустрічається комплексної, завершеної дефініції парламентських слухань як організаційно-правової форми діяльності парламенту.

Визначення, подані вченими, стосуються лише деяких сутнісних елементів правової природи слухань. Існують різні підходи до визначення парламентських слухань, у яких одні автори розглядають їх як «форму обговорення» у парламенті значних питань із залученням громадськості, інші – як «форму діяльності» парламенту, під час якої обговорюються питання із залученням фахівців та інших зацікавлених осіб, треті – як форму парламентського контролю [8; 10; 3].

Так, С. Сорока вважає, що «парламентські слухання та дебати є формою інформаційно-корекційного контролю, важливість яких для процесу взаємодії уряду та парламенту беззаперечна, і полягає насамперед у тому, що уможливорює безпосередню комунікацію між представниками уряду та парламенту» [14, с. 227].

І. Куян, визначає парламентські слухання як: «багатофункціональний засіб, у якому безпосередньо втілюється представницький характер і соціальне призначення Верховної Ради України як єдиного законодавчого органу в країні» [6, с. 130.].

В. Древаль характеризує парламентські слухання як: «особливу форму роботи парламенту, під час якої відбувається розгляд актуальних питань або законопроектів із залученням експертів та громадськості» [1].

У широкому розумінні слухання можна розглядати як: «форму роботи будь-якого комітету та парламенту загалом, змістом якої є заслуховування позицій доповідачів, зацікавлених сторін з питань, віднесеним до компетенції комітетів чи парламенту, визначення найбільш оптимального підходу до врегулювання тієї чи іншої проблеми та ухвалення певних рішень» [4, с. 53].

У вузькому сенсі слухання слід розглядати як: «особливу форму роботи парламенту або комітету (спеціальної або слідчої комісії), для якої характерні специфіка кола учасників мети, місця проведення, оформлення та оприлюднення результатів, яка в нормативно-правових актах, що регламентують порядок здійснення відповідними органами своїх повноважень, визначається саме як «слухання» [2, с. 8].

Якщо узагальнити дані види парламентських слухань, то їх завданнями можна вважати забезпечення підвищення якості законотворчої діяльності депутатів та загалом парламенту завдяки з'ясуванню депутатами обставин, що викликають необхідність законодавчого врегулювання тих чи інших суспільних відносин. Парламентські слухання можуть служити в якості сприяння зростанню ефективності діяльності органів державної влади та управління, в тому числі, коли їх проведення здійснюється за фактом громадських резонансних подій, що відбулися і викликали (катастрофи, злочини та ін.), а також задля забезпечення дотримання прав людини.

Залежно від кола питань, що є предметом розгляду, слухання можна поділити на два види: парламентські та комітетські.

Щодо класифікації парламентських слухань, її можна провести за наступними критеріями: залежно від кола питань, що є предметом розгляду; за цілями проведення; за місцем проведення; за рівнем публічності.

За метою проведення парламентських слухань вони поділяються на інформаційні, законодавчі, контрольні та слідчі. Очевидно, що цей поділ є дуже умовним, оскільки метою будь-якого

слухання є отримання необхідної інформації та її поширення, відповідно, кожне із слухань за своєю суттю є інформаційним.

Так, головним завданням інформаційних слухань є збирання та аналіз інформації з певної проблеми, аналіз шляхів її врегулювання, виявлення найбільш оптимальних механізмів вирішення відповідної проблеми, з'ясування позицій суб'єктів, які представляють суспільство.

Головним завданням контрольних слухань є оцінка ефективності роботи уряду у тій чи іншій сфері. Такі слухання можуть передбачати, зокрема, здійснення контролю за виконанням чинних нормативно-правових актів, а також можуть досліджувати ефективність роботи уряду, окремих посадових осіб та системи органів виконавчої влади в цілому. Слухання у слідчих комісіях (комітетах з розслідування) мають на меті встановлення наявності у діях підконтрольних парламенту суб'єктів (наприклад, членів уряду) ознак злочинів або інших дій, які можуть бути підставою для політичної чи юридичної відповідальності.

Предметом обговорення на законодавчих слуханнях є концептуальні положення законопроектів, що є на розгляді відповідних комітетів.

За рівнем публічності слухання можна класифікувати як відкриті та закриті.

Законодавче регулювання парламентських слухань передбачено Законами України: «Про Регламент Верховної Ради України», «Про комітети Верховної Ради України», «Про статус народного депутата Верховної Ради України».

Процедура проведення слухань у Верховній Раді України врегульована передусім Законом України «Про Регламент Верховної Ради України» (Глава 39). Так, парламентські слухання проводять у сесійний період, зазвичай, не більше одного разу на місяць у дні тижня, що відводять для роботи в комітетах, депутатських фракціях (депутатських групах) (ч.2 ст. 233). Пропозицію щодо проведення парламентських слухань може бути внесено на основі рішення, ухваленого комітетом з відповідного питання, у вигляді проекту постанови Верховної Ради, в якому має визначатися тема парламентських слухань та дата їх проведення (ч.1 ст.234) [12]. Так, Верховною Радою України

VIII скликання було проведено 35 парламентських слухань [9], а за результатами діяльності парламенту IX скликання – 6 парламентських слухань [16].

Більш конкретні питання організації слухань урегульовано Законом України «Про комітети Верховної Ради України» (ст.29) [11].

Згідно Закону України «Про статус народного депутата України» народний депутат бере участь у парламентських слуханнях, відповідно до закону розглядає звернення виборців, а також від підприємств, установ, організацій, окрім іншого, зобов'язаний постійно підтримувати зв'язки з виборцями, вивчати громадську думку, потреби і запити населення... (розділ II, глава 1) [13].

Після ухвалення постанови про ініціювання парламентських слухань з окремого питання Голова Верховної Ради визначає профільні комітети, відповідальні за їх проведення, які формують список учасників, на які можуть бути запрошені працівники органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадські організації, представники науково-аналітичних установ, зацікавлені громадяни, а також порядок виступів та розгляду питань. До прикладу, у Німеччині, наприклад, залучення незалежних експертів та представників зацікавлених груп є обов'язковим, тому парламентська служба заздалегідь надсилає запрошеним гостям усю необхідну інформацію про захід та довідкові матеріали з обраного питання.

Довідкову інформацію для депутатів до парламентських слухань готує парламентська служба та бібліотека. Слід зазначити, щодо цього питання є цікава практика США, де для підготовки експертної аналітики та інформаційних довідок залучається не лише Дослідницька служба Конгресу, а й Міністерства та відомства, що підкреслює високу відповідальність та серйозність ставлення до організації слухань.

Після проведення парламентських слухань відповідні профільні комітети повинні представити висновки, аналітичні матеріали та проекти постанов щодо схвалення прийнятих рекомендацій на парламентських слуханнях.

Варто зауважити, що основною проблемою під час організації та подальшої імплементації результатів парламентських

слухань, є вибір занадто великого кола питань чи надзвичайно широкого питання, вирішення якого потребує багато часу, залучення великої кількості експертів та фінансових ресурсів, але найбільшою проблемою є виконання та контроль за їх реалізацією, оскільки органи виконавчої та місцевої влади часто не виконують відповідних доручень через відсутність подальших санкцій.

Не зважаючи на те, що парламентські слухання є однією з важливих форм взаємодії громадянського суспільства та парламенту, існує низка проблем, пов'язаних як із проведенням, так і ефективністю функціонування інституту парламентських слухань, а саме:

- у Главі 39 Розділу VI Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» вказані не всі суб'єкти, які мають право ініціювати їх проведення. Так, до цього переліку не увійшли Погоджувальна рада депутатських фракцій (депутатських груп), парламент та безпосередньо народні депутати України, що можна розцінити як певне обмеження прав останніх як суб'єктів законодавчої ініціативи та представників виборців та невідповідність реальній практиці роботи парламенту;

- не всі представники депутатських фракцій та груп беруть участь у парламентських слуханнях, тому доцільно внести зміни до Закону України «Про Регламент Верховної Ради України», зобов'язавши їх брати в них участь;

- задля своєчасного забезпечення всіх учасників парламентських слухань інформаційними матеріалами з питань, що розглядатимуться на парламентських слуханнях (сьогодні це стосується лише Кабінету Міністрів України, інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування та комітетів відповідно до предметів їх відання, народних депутатів), доцільно передбачити обов'язковість їх розміщення на сайті парламенту України у повному обсязі мінімум за 5 днів до запланованого проведення слухань, шляхом внесення змін в ст. 235 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України»;

- неодноразово вчені та безпосередньо народні депутати зазначали, що на парламентські слухання не варто виносити «глобальних» питань, які потребують залучення великої кіль-

кості учасників-фахівців, тривалих строків їх реалізації та значних фінансових ресурсів, проте значна частина парламентських слухань, мала саме такий характер, тому пропонується максимально звузити предмет парламентських слухань та чітко визначити вимоги для рекомендацій (повинні містити конкретні доручення органам державної влади, органам місцевого самоврядування, комітету парламенту до відання якого належить питання, що було предметом слухань, зазначити чіткі завдання стосовно розробки проектів законів, державних програм з визначенням основних концептуальних засад цих проектів);

— зважаючи на те, що в умовах війни і суспільство, і парламент набули значний досвід і апробували механізми проведення онлайн засідань комітетів і тимчасових комісій, слушно встановити пріоритетність даної форми роботи і щодо проведення парламентських слухань шляхом внесення відповідних змін до чинного законодавства.

Висновки. Отже, інститут парламентських слухань в Україні займає особливе місце в системі організаційних форм роботи парламенту та має важливе значення у практиці реалізації ним своїх контрольних та законотворчих функцій.

Парламентські слухання — це форма роботи парламенту, яка полягає в організованому обговоренні питань, що мають важливе державне значення, із залученням депутатів, експертів, посадових осіб та представників громадськості, що дозволяє не лише глибоко вивчити проблему, а й виробити рекомендації, підвищити прозорість діяльності парламенту, залучаючи засоби масової інформації та громадськість до обговорення.

Основними завданнями парламентських слухань слід вважати:

— забезпечення законотворчої діяльності парламенту завдяки з'ясуванню обставин, що викликають необхідність законодавчого врегулювання тих чи інших суспільних відносин чи їх вдосконалення;

— сприяння підвищенню ефективності нормотворчої та правозастосовної діяльності органів державної влади та управління;

— залучення населення до участі у законотворчому процесі для забезпечення його ефективності та демократичної легітимності.

Список використаних джерел :

1. Древалъ В. Ю. Парламентські слухання як важливий ресурс забезпечення взаємозв'язків органів публічної влади та громадськості у складних умовах сьогодення *Ефективність державного управління*. 2022. Вип. 3 (72). DOI: <https://doi.org/10.36930/507203>
2. Зозуля О. І. Перспективи розвитку парламентського контролю в Україні *Forum Prava*. 2023. № 76 (3). С. 6–29. URL: https://forumprava.pp.ua/files/006-029-2023-3-FP-Zozulia_3.pdf
3. Зозуля О. І. Проблеми та шляхи удосконалення законотворчої діяльності Верховної Ради України. *Форум права*. 2023. № 2 (75). С. 43–64. DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.7699529>
4. Козар Ю., Гаріфуллін М. Парламентський контроль у системі державного управління в Україні. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 2. С. 51–57. DOI: <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2022-2-51-57>
5. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. (із змінами). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Куян І. Парламентські слухання як форма і засіб забезпечення народовладдя в Україні. *Право України*. 2019. № 10. С. 130–141. DOI: <https://doi.org/10.33498/loiu-2019-10-130>
7. Майданник О. О. До питання про методи здійснення Верховною Радою України функції парламентського контролю *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2007. № 8. С. 86–89.
8. Майстренко К. М. Ефективність реалізації парламентського контролю за діяльністю Кабінету Міністрів України. *Наукові перспективи*. 2023. № 2 (32). С. 135–142. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-2\(32\) - 135-142;](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-2(32) - 135-142;)
9. Матеріали парламентських слухань (VIII скл.) URL: https://static.rada.gov.ua/zakon/skl8/10session/par_sl/index.htm
10. Медвідь Л. П. Зміст та характеристика парламентського контролю за додержанням прав та свобод людини і громадянина, в тому числі військовослужбовців. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 3. С. 175–179. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.03.31>
11. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 4 квітня 1995 року (редакція від 01.09.2025). *Відомості Верховної Ради*

- України (БВР), 1995, № 19, ст.134. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116/95-%E2%F0#Text>
12. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10 лютого 2010 року (редакція від 01.09.2025). *Відомості Верховної Ради України (БВР)*, 2010, № 14–15, № 16–17, ст.133. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>
 13. Про статус народного депутата України: Закон України від 17.11.1992 р. (редакція від 07.09.2023). *Відомості Верховної Ради України (БВР)*, 1993, № 3, ст. 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12#Text>
 14. Сорока С. В. Механізми взаємодії уряду і парламенту в процесі державного управління: досвід країн Європейського Союзу та українська практика: монографія. Миколаїв: Видавництво ЧДУ імені Петра Могили, 2012. 421с.
 15. Телестакова А. А., Алексєєнко В. А., Малов М. О. Організаційно-правові засади діяльності українського парламенту. IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми інноваційного розвитку кластерного підприємництва в Україні». Платформа 5. Правове регулювання кластерного підприємництва 2020. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/15497/1/Cluster2020_P194-198.pdf
 16. Хроніка проведення парламентських слухань (IX скл.) URL: <https://www.oporaua.org/parliament/verkhovnij-radi-ix-sklikannia-100-dniv-iaak-pratsiuvali-deputati-19549>

REFERENCES :

1. Dreval V. Yu. (2022). Parlamentski slukhannia yak vazhlyvyi resurs zabezpechennia vzaiemozviazkiv orhaniv publichnoi vlady ta hromadskosti u skladnykh umovakh sohodennia *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia*. Issuer. 3 (72). DOI: <https://doi.org/10.36930/507203>
2. Zozulia O. I. (2023). Perspektyvy rozvytku parlamentskoho kontroliu v Ukraini *Forum Prava*. № 76 (3). URL: https://forumprava.pp.ua/files/006-029-2023-3-FP-Zozulia_3.pdf
3. Zozulia O. I. (2023). Problemy ta shliakhy udoskonalennia zakonotvorchoi diialnosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. *Forum prava*. № 75 (2). DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.7699529>
4. Kozar Yu., Harifullin M. Parlamentskyi kontrol u systemi derzhavnoho upravlinnia v Ukraini. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. № 2. DOI: <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2022-2-51-57>
5. Konstytutsiia Ukrainy: Pryiniata na piatii sesii Verkhovnoi Rady Ukrainy 28 chervnia 1996 r. (iz zminamy). *Vidomosti Verkhovnoi Rady*

- Ukrainy (VVR)*. 1996. № 30. art. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Kuian I. (2019). Parlamentski slukhannia yak forma i zasib zabezpechennia narodovladdia v Ukraini. *Pravo Ukrainy*. № 10. DOI: <https://doi.org/10.33498/louu-2019-10-130>
 7. Maidannyk O. O. (2007). Do pytannia pro metody zdiisnennia Verkhovnoiu Radoiu Ukrainy funktsii parlamentskoho kontroliu. *Naukovi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnogo universytetu. Seriiia : Pravo*. № 8.
 8. Maistrenko K. M. (2023). Efektyvnist realizatsii parlamentskoho kontroliu za diialnistiu Kabinetu Ministriv Ukrainy. *Naukovi perspektyvy*. № 2 (32). DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-2\(32\)-135-142](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-2(32)-135-142)
 9. Materialy parlamentskykh slukhan (VIII skl.) URL: https://static.rada.gov.ua/zakon/skl8/10session/par_sl/index.htm
 10. Medvid L. P. (2022). Zmist ta kharakterystyka parlamentskoho kontroliu za doderzhanniam prav ta svobod liudyny i hromadianyna, v tomu chysli viiskovosluzhbovtsiv. *Analitychno-porivnialne pravozynavstvo*. № 3. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.03.31>
 11. Pro komitety Verkhovnoi Rady Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 4 kvitnia 1995 roku (redaktsiia vid 01.09.2025). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, 1995, № 19, art.134. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116/95-%E2%F0#Text>
 12. Pro Rehlament Verkhovnoi Rady Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 10 liutoho 2010 roku (redaktsiia vid 01.09.2025). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, 2010, № 14–15, № 16–17, art.133. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>
 13. Pro status narodnogo deputata Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 17.11.1992 r. (redaktsiia vid 07.09.2023). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, 1993, № 3, art. 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12#Text>
 14. Soroka S. V. (2012). Mekhanizmy vzaiemodii uriadu i parlamentu v protsesi derzhavnogo upravlinnia: dosvid krain Yevropeiskoho Soiuzu ta ukrainska praktyka: monohrafiia. Mykolaiv: Vydavnytstvo ChDU imeni Petra Mohyly.
 15. Telestakova A. A., Alekseenko V. A., Malov M. O. Orhanizatsiino-pravovi zasady diialnosti ukrainskoho parlamentu. IV Vseukrainska naukovopraktychna konferentsiia «Aktualni problemy innovatsiinoho rozvytku klasternoho pidpriemnytstva v Ukraini». Platforma 5. Pravove rehuliuвання klasternoho pidpriemnytstva. 2020. URL: https://er.knuid.edu.ua/bitstream/123456789/15497/1/Cluster2020_P194-198.pdf
 16. Khronika provedennia parlamentskykh slukhan (IX skl.) URL: <https://www.oporaua.org/parliament/verkhovnij-radi-ix-sklikannia-100-dniv-iaak-pratsiuvali-deputati-19549>

I. S. Shchebetun

Parliamentary Hearings in the System of Organizational Forms of Activity of the Verkhovna Rada of Ukraine

Abstract. *The article examines issues related to parliamentary hearings, which are caused by the problem of involving the population in participating in the law-making process to ensure its effectiveness and democratic legitimacy. Citizen participation is a necessary condition for openness and transparency of state power and an urgent need that directly affects the development of both the state and society. Only by ensuring a real connection with voters can a modern parliament maintain its significance and legitimacy of existence.*

The legal principles of organizing and conducting parliamentary hearings are analyzed, their essence and features are determined. The classification of parliamentary hearings can be carried out according to the following criteria: depending on the range of issues that are the subject of consideration; by the goals of the hearing; by the place of holding; by the level of publicity; by the purpose of holding.

It is proposed to define parliamentary hearings as a form of parliamentary work, which consists of an organized discussion of issues of national importance, involving deputies, experts, officials and representatives of the public, which allows not only to deeply study the problem, but also to develop recommendations, increase the transparency of the parliament's activities, involving the media and the public in the discussion.

The main tasks of parliamentary hearings should be considered: – ensuring the law-making activity of parliament by clarifying the circumstances that necessitate the legislative regulation of certain social relations or their improvement; – promoting the effectiveness of the rule-making and law-enforcement activities of state authorities and administration; – involving the population in participating in the law-making process to ensure its effectiveness and democratic legitimacy.

Proposals for improving the legal regulation of the functioning of parliamentary hearings are presented and substantiated.

Keywords: *Constitution; organizational forms of the Verkhovna Rada of Ukraine; parliament; session; committees; meetings of deputy groups and factions; Conciliation Council; subcommittees; working groups; temporary investigative and special commissions; personal work of the Chairman of the Verkhovna Rada of Ukraine, his deputies, and heads of committees; parliamentary and committee hearings; individual work of people's deputies in parliament and electoral districts.*